

18.8.2014

Stj/2

Sisäministeriö

SISÄMINISTERIÖ

28. 08. 2014

INRINKU-MINISTERIET

§ 817

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muutoksesta

HEL 2014-008535 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunginhallitus antoi sisäministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta:

Sisäministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on vahvistaa ihmiskaupan uhrin auttamisjärjestelmän asema ja tehtävät laissa, jotta ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta tulisi ennustettavampi ja läpinäkyvämpi sekä vastuunjaoltaan selkeämpi kokonaisuus.

Sisäasiainministeriö asetti tammikuussa 2012 työryhmän selvittämään ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuutta, sen kehittämismahdollisuuksia ja -tarpeita. Työryhmän selvitys, jossa kuvataan kattavasti ihmiskaupan uhrin auttamisen nykytilaa ja analysoidaan voimassa olevan ihmiskaupan uhrin auttamista koskevan lainsäädännön toimivuutta, valmistui marraskuussa 2013. Työryhmä piti keskeisenä tavoitteena ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kehittämistä siten, että kaikki uhrin saavat yhdenvertaisesti oikean ja tarvitsemansa avun riippumatta siitä, onko heillä Suomessa kotikunta vai ei. Järjestelmän kehittämisen lähtökohtana tulisi työryhmän näkemyksen mukaan olla ihmisoikeusperustaisuus ja uhrikeskeisyys. Työryhmä ehdotti, että ensi vaiheessa ihmiskaupan uhrien auttamista koskevassa sääntelyssä tunnistetut puutteet korjataan täydentämällä ja tarkentamalla kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annettua lakia. Säädösvalmistelutyössä pidettiin tärkeänä varmistaa, että kynnys

auttamisjärjestelmään pääsemiseksi olisi vastaisuudessakin matalalla ja uhrien tunnistamista tekevien viranomaisten ja toimijoiden määrä mahdollisimman laaja.

Kaupunginhallitus toteaa, että lainsäädännön täsmentäminen on tarpeellista ja kannatettavaa. Kaupunginhallitus kuitenkin painottaa, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt täsmennykset koskettavat vain osin lainsäädännön valmistelutyön yhteydessä esitettyjä kehittämis ehdotuksia. Monet työryhmän selvityksessä esittämät ihmiskaupan uhrien auttamiseen liittyvät peruskysymykset jäävät edelleen ratkaisematta. Kaupunginhallitus pitää erittäin tärkeänä sitä, että nyt tehtävien lainsäädäntömuutosten toteuttamisen jälkeen ihmiskaupan uhrien auttamista koskevaa lainsäädännön kehittämistyötä jatketaan. Jatkotyössä on huomioitava mm. työryhmän selvityksessä esittämät kehittämistarpeet sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen järjestämisen kysymykset suhteessa tulossa oleviin kunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksiin.

Hallituksen esitysluonnoksen (jäljempänä luonnos) 34 §:n mukaan esityksen auttamisjärjestelmään ottamisesta voivat tehdä myös monet yksityisoikeudelliset yhteisöt, joilla ei ole velvollisuutta noudattaa toiminnassaan hallintolakia ja sen asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä. Mainitussa 34 §:ssä ei kuitenkaan edellytetä henkilön omaa suostumusta tässä vaiheessa. Koska luonnoksen 38 a §:n mukaan auttamisjärjestelmään otetulle henkilölle ei voida antaa auttamistoimia vastoin hänen tahtoaan, olisi tarkoituksenmukaista, että jo esitettäessä henkilön ottamista auttamisjärjestelmään, olisi varmistettu hänen suostumuksensa. Suostumuksen edellyttäminen voitaisiin rajata täysi-ikäisiin henkilöihin sekä lisäksi vain, jos ihmiskaupan uhriksi epäillyn henkilön mielipide on selvitettävissä esityksen tekemistä olennaisesti viivästyttämättä.

Luonnoksen 38 e §:ssä säädetään, että auttamisjärjestelmä toimii tarpeen mukaan yhteistyössä lastensuojeluviranomaisten kanssa uhriksi joutuneen lapsen ja uhrin mukana seuraavan lapsen auttamisessa. Lastensuojelulain 25 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella vastaanottokeskuksen palveluksessa olevilla henkilöillä on ehdoton velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Velvollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus säädetään kuitenkin myös lastensuojelulain (417/2007) 25 §:ssä.

18.8.2014

Kaupunginhallitus toteaa, että luonnoksen 38 e §:ää tulee selventää siten, että ei synny epäselvyyttä säännöksen suhteesta lastensuojelulain 25 §:ään. Tämän voidaan toteuttaa lisäämällä 38 e §:ään 3 momentti, jossa todetaan, että velvollisuus lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 25 §:ssä.

Luonnoksen 37 §:n perusteella Joutsenon vastaanottokeskuksen (jossa toimii ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä) johtajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan teon estämistä varten, jos hän on saanut tietoja, joiden perusteella tällaista uhkaa on syytä epäillä. Rikoslain 15 luvun 10 §:ssä säädetään törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä. Jokainen, joka saa tietää esimerkiksi raiskauksen, törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, tapon, törkeän pahoinpitelyn tai ihmiskaupan olevan hankkeilla, on velvollinen ilmoittamaan siitä ajoissa, kun rikos vielä on estettävissä, viranomaiselle tai sille jota vaara uhkaa. Ilmoittamatta jättämisen enimmäisrangaistus on sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Kaupunginhallitus toteaa, että säännösten soveltamisalat menevät osittain päällekkäin. Kun henkilön tietoon tulee, että tietyn henkilön henkeen tai terveyteen kohdistuva rikos on hankkeilla, tulee sovellettavaksi sekä 37 § että rikoslain 15 luvun 10 §. Jotta säännösten soveltamisesta ei aiheudu epätietoisuutta, tulee säännökseen lisätä selkeä maininta siitä, että velvollisuudesta ilmoittaa törkeästä rikoksesta säädetään rikoslain 15 luvun 10 §:ssä.

Lopuksi kaupunginhallitus toteaa, että lainsäädännön uudistamisen jatkaminen on tärkeää, jotta ihmiskaupan uhrien auttamisesta muodostuu läpinäkyvämpi kokonaisuus, jossa uhreja suojellaan ja uhrien ihmisoikeudet ja yhdenvertainen kohtelu turvataan. Lainsäädännön jatkotyössä on välttämätöntä määritellä valtiollisen auttamisjärjestelmän (Joutsenon vastaanottokeskus) ja kunnallisten palvelujen roolit ja vastuut tarkemmin, sillä nyt esitetyssä luonnoksessa auttamisjärjestelmän ja kunnan järjestämien palvelujen rajapinta jää edelleen epäselväksi. Lainsäädännössä säilyy edelleen myös ilman oleskelulupaa ja laillisesti oleskelevien palvelujen järjestämisen eriytyminen, mikä ei takaa henkilöitten yhdenvertaista kohtelua. Edelleenkin uhrien saamista palveluissa voi syntyä eroja sen mukaan, saako palvelut auttamisjärjestelmän vai kotikunnan järjestämänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

18.8.2014

Stj/2

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 26.8.2014 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty 26.8.2014.

Kaupunginhallitus

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

MUUTOKSENHAKUOHJEET

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §